

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2021-751

24.8.2021

Tryg Forsikring NUF

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Metningsdykker – psykisk påkjenning – PTSD – dekning for juridisk bistand – årsakssammenheng – yfl. § 11 første ledd bokstav a og b.

Forsikrede jobbet som metningsdykker i perioden 1980-1993. Han hadde også et oppdrag i 1999. I en "Psychological Report", utferdiget i 2015, heter det at forsikrede hadde vært eksponert for flere traumatiske hendelser i arbeidet som dykker, og at han som følge av hendelsene ble ansett å oppfylle kriteriene for PTSD. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde sannsynliggjort at han var påført en yrkessykdom, eventuelt en sykdom eller skade som følge av en arbeidsulykke. Og om det ble bevist, reiste saken spørsmål om det var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom skaden/sykdommen og forsikredes PTSD/psykiske plager og økonomiske tap. Nemnda bemerket bl.a. at anførselen om at PTSD er en listesykdom omfattet av bokstav G), ikke kunne føre frem. Forsikrede hadde heller ikke sannsynliggjort at det forelå en yrkesskade, og nemnda tok derfor ikke stilling til spørsmålet om årsakssammenheng. Forsikrede hadde ikke krav på å få dekket utgifter til juridisk bistand. Selskapet fikk medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (metningsdykker, f. 1958) arbeidet som dykker i Nordsjøen 1980-1993. Han har deretter ikke vært i arbeid med unntak for et oppdrag som kommersiell dykker i India i 1999. Det foreligger journalnotater fra årene 1982 – 1988, journal fra K. Medical Centre for perioden 26.11.07 – 26.6.12 og journalnotater fra perioden 2009 – 2010.

I en "Psychological Report", utferdiget av consultant/registered psychologist dr. M-G, 19.8.15, heter det at forsikrede har vært eksponert for flere traumatiske hendelser i arbeidet som dykker, og at han som følge av hendelsene ble ansett å oppfylle kriteriene for PTSD i henhold til retningslinjene i "the American Psychological Association's DSM-5". Dr. M-G mente at kognitiv atferdsterapi ville kunne hjelpe på symptomtrykket, men at det var "clearly unlikely" at forsikrede noen gang ville bli arbeidsfør. Dr. M-G foretok en vurdering av forsikredes ulike funksjonsnedsettelse og fant at det samlede funksjonstapet utgjorde omkring 50 %.

I en spesialisterklæring utferdiget til Nav av psykiater, dr. philos H., 30.10.16, heter det at erklæringen fra dr. M-G "bærer preg av god faglig standard, inngående beskrivelse av søkers fremlegging av psykisk yrkespåkjenning, og videre bruk av relevante internasjonale diagnostiske instrumenter for registrering av psykiatrisk sykelige reaksjoner". H. viser også til at PTSD spesifikt er vurdert etter leddene i American Psychological Association DSM-5 på en bra profesjonell måte, hvor det bygges opp med svar på alle de kriterier som også tilhører ICD-10- kriteriene i F43.1. Dr. H. anså erklæringen som solid og at diagnosen PTSD var relevant fastsatt. Han oppsummerte slik:

1) Det synes godtgjort at søkers psykiske påkjenninger som yrkesdykkert har medført en manifest PTSD også etter kravene i pkt. 1.10.1 i § 13-17 i aktuell forskrift. Jeg er helt enig i at psyko- eller farmakoterapi i meget liten grad kan minske hans VMI, også tatt i betraktning alder på nærmere 60 år.

2) Det er imidlertid vanskelig å fastslå varig medisinsk invaliditet. De prosenter som anføres i den irske psykologerklæringen er ikke direkte samordningsklare for norsk praksis. Etter vurdering av symptombeskrivelsen og uttrykket "moderate levels" om tyngden i erklæringen, ville kanskje vel 30 % i pkt. 1.10.1 være adekvat. Når det gjelder mulig inngangsinvaliditet, er det ikke opplysninger om funksjonssvikt, sykmeldinger eller alvorlige psykiske plager i den anførte fremstilling av livsforløp før dykkingen startet. Imidlertid er det verd å merke seg cannabisbruken frem til for 20 år siden. Dette kan definitivt være uttrykk for inngangsinvaliditet for hans nåværende tilstand. Videre i denne sammenheng verd å merke seg det betydelige forbruk av alkohol og diazepam over en ikke kort periode.

3) Som nevnt innledningsvis blir det en vanskelig oppgave for NAV å bestemme hva slags ytelse søker skal ha, men påkjenningene i hans "norske tid" som arbeidstaker synes å borge for en ytelse også fra norsk system, kfr. over.

Nav innvilget 18.1.17 ménerstatning i gruppe 2 basert på erklæringen fra H., og 3.4.20 100 % uføretrygd med yrkesskadefordeler.

I melding om yrkesskade til selskapet, mottatt 6.7.18, heter det:

Yrkessykdom – eksponering og hendelser over tid.

Ettersom forsikrede tidligere hadde meldt PTSD som yrkesskade til et annet selskap, ble saken forelagt dr. N., med spørsmål om når forsikrede første gang var til lege/undersøkelse med symptomer på PTSD. N. konkluderte med at det var 17.8.15 (jf. rapport fra dr. M-G 19.8.15). På bakgrunn av den s.k. kasteballavtalen som forsikringsselskapene har inngått, ble selskapet ansett som ansvarlig yrkesskadeforsikringsselskap på konstateringstidspunktet.

Selskapet avsto krav om erstatning og dekning av utgifter til advokat 19.2.20. Avslaget ble opprettholdt etter ytterligere krav fra forsikrede.

Forsikrede har i det vesentlige anført at PTSD er å anse som en yrkessykdom likestilt med yrkesskade. Det er ikke avgjørende for krav om erstatning at det er tale om en *arbeidsulykke* etter folketrygdloven (ftl.) § 13-3 eller en såkalt *listesykdom* jf. ftl. § 13-4 og yfl. § 11, jf. RG 2007 s. 11279 hvor PTSD ble ansett som listesykdom. En listesykdom kjennetegnes nettopp av elementet av *belastning* over tid, jf. Rt-2000-1614 hvor spørsmålet var om eksponeringen over tid hadde *skadeevne*. Det er ikke tvilsomt at dykking har tilstrekkelig skadeevne både fysisk og psykisk, jf. *Haukelandrapporten* om betydelige skadevirkningene ved dykking. Det aktuelle er uansett yrkessykdomsforskriften av 11.3.97 nr. 220 § 1 bokstav G) som omfatter alle sykdommer som skyldes endringer i barometertrykket og forhold i trykkammer. Forskriften kan ikke forstås slik at en sykdom som ikke kan tilbakeføres til opphold i trykkammer ikke blir godkjent fordi den skyldes dykking og ikke opphold i trykkammer. Høyesterett har gjort det helt klart at forskriften ikke skal tolkes innskrenkende, jf. tinnitusdommen, Rt-2009-1427. Selv om tinnitus ikke var nevnt i bokstav D), ble lidelsen likevel godkjent som listesykdom. Ftrl. § 13-3 tredje ledd, som selskapet har vist til, gjelder belastningslidelser som over tid har utviklet seg i muskel-/skjelett-systemet, og har ingenting med listesykdommer å gjøre. Selv om selskapet ikke er bundet av Navs vedtak, er det selskapet som har bevisbyrden for at dykking *åpenbart ikke* er årsaken til plagene, jf. yfl. § 11 annet ledd. Forsikredes listesykdom har ført til 100 % uførhet og 30 % varig medisinsk invaliditet, jf. spesialisterklæringen fra psykiater H. Selskapet har ikke vist til andre medisinske vurderinger i saken.

Ifølge Skårberg/Reusch, *Yrkesskade*, s. 137, skal advokatutgifter vurderes uavhengig av andre krav. Ettersom forsikrede har fått ménerstatning og uføretrygd med yrkesskadefordeler, har det vært

både rimelig og nødvendig med juridisk bistand overfor selskapet. Forsikrede har videre vist til LG-2012-9303 og LB-2019-87069 for så vidt gjelder diagnosen PTSD.

Selskapet har i det vesentlige anført at PTSD/psykiske plager ikke er oppført på yrkessykdomslisten. Lidelsen er derfor ikke å anse som en yrkessykdom likestilt med yrkesskade. Forsikredes PTSD synes heller ikke å være en følge av barometertrykk, jf. forskriften § 1 bokstav G, jf. Skårberg/Reusch s. 71. Avgjørelsen LG-2007-11279 bygger på en uriktig forståelse av gjeldende rett. PTSD/psykiske skadefølger som belastning over tid er særskilt unntatt fra dekning, jf. ftrl. § 13-3 tredje ledd annet punktum. Dette fremgår klart av forarbeidene til bestemmelsen og rettspraksis jf. Rt-2011-368 og Rt-2013-645. Forsikrede har ikke redegjort for, eller lagt frem dokumentasjon for, at han har vært utsatt for noen konkret arbeidsulykke eller for hvilke spesifikke påkjenninger han har vært utsatt for. Det foreligger derfor ingen arbeidsulykke, verken etter det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet.

Under enhver omstendighet er årsakssammenheng mellom eventuelle dykkerulykker og forsikredes PTSD/psykiske plager ikke sannsynliggjort, jf. HR-2018-557 og Rt-2007-1370. Den omvendte bevisbyrde kommer først til anvendelse når forsikrede har oppfylt sin bevisbyrde og sannsynliggjort at det foreligger en yrkesskade/yrkessykdom jf. Rt-2010-1547 og Rt-1999-1473.

Det er en forutsetning for dekning av utgifter til juridisk bistand at det foreligger et forsikringstilfelle som er omfattet av dekningen og det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom arbeidsulykke/yrkessykdom og dagens helseplager. Egen oppfatning og mening om årsak til lidelser er ikke tilstrekkelig til å statuere ansvar for selskapet jf. Rt-2007-158. Selskapet har hele tiden vært tydelig på at det ikke er sannsynliggjort noe forsikringstilfelle eller årsakssammenheng. Avgjørelsen i henhold til kasteballavtalen endrer ikke på dette.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om forsikrede har sannsynliggjort at han er blitt påført en yrkessykdom, jf. yrkesskadeforsikringsloven (yfl.) § 11 første ledd bokstav b, eventuelt en sykdom eller skade som følge av en arbeidsulykke, jf. yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a. Og om det anses bevist, reiser saken spørsmål om det er sannsynliggjort at det foreligger årsakssammenheng mellom skaden/sykdommen og forsikredes PTSD/psykiske plager og økonomiske tap.

Erstatningskravet behandles av selskapet fordi det er lagt til grunn at hans PTSD ble konstatert på et tidspunkt da selskapet var den tidligere arbeidsgiverens forsikringsgiver. En slik plassering av behandlingsansvaret for et krav innebærer imidlertid ikke noen standpunktstaking til dette selskaps eventuelle ansvar etter yrkesskadeforsikringsloven.

En yrkesskadeforsikring skal etter yfl. § 11 første ledd bokstav a) og b) dekke skade og sykdom som enten er forårsaket av arbeidsulykke (yrkesskade) eller som i medhold av folketrygdloven (ftrl.) § 13-4 er likestilt med yrkesskade.

Forsikrede gjør gjeldende at PTSD skal anses som en listesykdom etter yrkessykdomsforskriften av 11.3.97, og at det følger av lagmannsrettens dom i LG-2007-11279 at PTSD som følge av dykking uansett må anses som en listesykdom.

Nav har godkjent forsikredes PTSD som en yrkesskade, men det fremgår ikke av begrunnelsene for vedtaket at Nav har rubrisert forsikredes sykdom som en listesykdom.

Yrkessykdomsforskriften § 1 bokstavene A)-I) angir en rekke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade etter folketrygdloven § 13-4. PTSD er ikke tatt med i denne oppregningen, heller ikke i bokstav G) som gjelder "sykdommer som skyldes endringer i barometertrykket" under visse arbeidsforhold for dykkere, eller "sykdommer som skyldes endringer i barometertrykket under

visse arbeidsforhold hos dykkere" og "sykdom som skyldes forholdene under opphold i trykkammer". Anførselen om at PTSD er en listesykdom omfattet av bokstav G) kan ikke føre frem. Det er ikke anført at forsikredes PTSD/psykiske plager skyldes slike omstendigheter som er omtalt i bokstav G, og nemnda kan ikke se at bestemmelsen kan forstås slik at den også gjelder andre forhold under dykking. Lagmannsrettsdommen fra 2007, som forsikrede har vist til, gjaldt utelukkende erstatningsutmålingen. Selskapet hadde godtatt at PTSD skyldtes dykking og at det forelå en listesykdom. Avgjørelsen kan ikke ses som en presedens for at PTSD hos en dykker – ut over det som fremgår av ordlyden – er omfattet av bokstav G) i yrkessykdomsforskriften § 1.

Forsikrede har ikke anført at han har vært utsatt for en arbeidsulykke. Men ettersom selskapet i samsvar med bransjepraksis har vurdert om forsikredes PTSD/psykiske plager skyldes en arbeidsulykke, jf. bokstav a i yfl. § 11 første ledd, vil nemnda også vurdere om forsikredes PTSD/psykiske plager kan antas å skyldes en arbeidsulykke.

Bestemmelsen i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal ifølge lovens forarbeider forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89). I § 13-3 annet ledd defineres to kategorier arbeidsulykker: Det markerte arbeidsulykkebegrepet – en plutselig eller uventet ytre hending – og det avdempede ulykkesbegrepet – en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid. Etter folketrygdloven § 13-3 tredje ledd annet punktum regnes belastningslidelser som utvikler seg som følge av psykiske påkjenninger over tid ikke som yrkesskade.

Nav har som nevnt innvilget forsikrede ménerstatning og uføretrygd med yrkesskadefordeler. Vedtakene er ikke bindende for selskapet. I motsetning til selskapet kan Nav etter folketrygdloven foreta en samlet vurdering av flere hendelser. Motsetningsvis må ansvar etter yfl. vurderes særskilt for hver enkelt hendelse. I skademeldingen til selskapet omtales "eksponering og hendelser over tid", og i klagen til nemnda har forsikrede anført at han har vært utsatt for "diverse eksponeringer". Det er ikke vist til noen spesiell/konkret skadehendelse. Nemnda kan da ikke se at det er sannsynliggjort at forsikrede har vært utsatt for en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a. Nemnda ser ikke bort fra at forsikredes PTSD/psykiske plager kan skyldes flere hendelser over tid, jf. unntaket i folketrygdloven § 13-3 annet ledd tredje punktum.

Nemnda tilføyer at det ikke er sannsynliggjort at det foreligger noen skade eller sykdom etter lovens ikrafttreden 1.1.90. Rt-2009-1427, som forsikrede har anført støtter hans syn på en utvidende fortolkning av listesykdomsbegrepet, gjelder konstateringstidspunktet i forhold til lovens ikrafttredelse.

Nemnda finner etter dette ikke grunn til å behandle spørsmålet om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom forsikredes PTSD/psykiske plager og hans uførhet og varige medisinske invaliditet.

Forsikrede har også krevd dekket utgifter til juridiske bistand. Partene er enige om at yrkesskadeforsikringen dekker rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand. Men selskapet har avslått fordi det ikke foreligger et forsikringstilfelle som er omfattet av forsikringen. Gitt at kravet om erstatning ikke fører frem, er nemnda enig i at forsikrede ikke har krav på å få dekket sine utgifter til advokat.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).